

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 9074/09

בפני: כבוד השופטת ע' ארבל
כבוד השופט א' רובינשטיין
כבוד השופט ס' גובראן

העותר: עו"ד גלעד בנאי

נגד

המשיבים: 1. המפקח על הביטוח משרד האוצר
2. המאגר הישראלי לביטוחי רכב-הפול

עתירה למתן צו על תנאי וצו ביניים

בשם העותר: בעצמו

בשם המשיב 1: עו"ד ענר הלמן

בשם המשיב 2: עו"ד מיכאל פירון

פסק-דין

השופט ס' גובראן:

עניינה של העתירה שלפנינו בבקשת העותר להורות למשיב 1 (להלן: המפקח) ליתן טעם מדוע לא תבוטל או תתוקן הוראתו בדבר שינוי תעריפי הביטוח השיוורי לאופנועים, שניתנה על-ידו במסגרת חוזר ביטוח 11-1-2009 "תעריפי הביטוח השיוורי החל מיום 1 בנובמבר 2009", שנכנס לתוקף, ביום 15.11.09 (להלן: חוזר הביטוח).

טיעונו המרכזי של העותר הוא, כי יש לסבסד את דמי הביטוח לבעלי האופנועים על חשבון המבוטחים בעלי כלי רכב אחרים, וזאת משום שטמונים באופנועים יתרונות שראוי, כי יניעו את המפקח לעודד את השימוש בהם באמצעות סבסוד דמי הביטוח.

לפי הנמסר מאגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר לפרקליטות המדינה, העותר לא פנה למפקח עובר להגשת העתירה וממילא הוא גם לא העלה בפניו את טענותיו נגד חוזר הביטוח, אותן הוא מעלה בעתירתו זו.

העותר עצמו אינו מפנה בעתירתו לפניה כלשהי שעשה למפקח בעניין נשוא העתירה עובר להגשתה.

לטענת בא-כוח המשיב 1, דין העתירה להידחות על הסף בשל אי מיצוי הליכים. עוד טוען בא-כוח המשיב 1, כי העותר עצמו אינו מצרף כנספחים לעתירות פניות שעשו אחרים למפקח ואת התשובות שניתנו לאותן פניות על-ידי המפקח. עם זאת, העובדה שהיו אחרים שפנו למפקח בעקבות פרסום טיוטת חוזר הביטוח והעלו בפניו טענות והשגות, אינה מעלה ואינה מורידה לעניין דחיית העתירה על הסף. לבסוף, מבקש בא-כוח המשיב 1 לחייב את העותר בהוצאות לטובת אוצר המדינה בגין הטיפול הנדרש בעתירה.

לטענת בא-כוח המשיב 2, לעותר אין זכות עמידה, שכן הוא עצמו טוען, כי עתירתו אינה נובעת מקיומו של נזק אישי, אלא הוא מגיש את העתירה כעותר ציבורי. ואולם, הפסיקה קובעת במפורש, כי אין לעותר ציבורי זכות עמידה, מקום בו קיימים עותרים, שעלולים להיפגע מהעניין נשוא העתירה, והללו לא הגישו עתירה. עוד טוען בא-כוח המשיב 2, כי אין לעותר זכות קנויה להמשך סבסוד של דמי הביטוח, אשר חלים בגין האופנועים. לטענתו, הישענות העותר על תקנה 5 לתקנות ביטוח רכב מנועי (הסדר ביטוח ומנגנון לקביעת התעריף), התשס"א-2001 (להלן: תקנות הביטוח השיורי) אינה יכולה להושיע אותו. שכן, אומנם בתקנה נקבע חסם עליון לשיעור רכיב ההעמסה בתעריף הרגיל, בשל הפסדי הפול, אך אין פירוש הדבר שיש למצותו או כי ראוי שציבור המבוטחים הרגיל יממן את בעלי האופנועים בשיעור העולה על זה שחל כיום (בין 4-5%). כלומר, לטענת בא-כוח המשיב 2, הוראה שנועדה להגביל את כוחו של המפקח, לא יכולה להפוך לזכות קנויה בידי בעלי האופנועים לקבלת סבסוד.

דין העתירה להידחות על הסף, וזאת מבלי להיכנס לגופם של דברים.

כאמור, העותר לא פנה למפקח עובר להגשת העתירה וממילא הוא גם לא העלה בפני המפקח את טענותיו נגד חוזר הביטוח, אותן הוא מעלה בעתירה דנן.

בנסיבות אלה, נראה, כי בשל אי מיצוי הליכים והעדר פניה מוקדמת למפקח, אין כל מקום שבית-משפט זה יידרש לטענות השונות המועלות בעתירה, שהעותר לא טרח להעלותן בפני המפקח עובר להגשת עתירה זו.

כידוע, מיצוי הליכים מקדמיים של פנייה לרשות הינו תנאי סף להיזקקות בית-משפט זה לעתירות כנגד גופים מינהליים וציבוריים (ראו בג"צ 2902/02 איתן נ' המפקח הכללי של המשטרה, פ"ד נו(3) 2). הלכה היא, כי בית המשפט הגבוה לצדק לא יושיט סעד כאשר העותר לא מיצה את ההליכים הפתוחים בפניו, ולא פנה אל הרשות הרלוונטית בטרם עתר לבית המשפט.

יפים לעניין זה כללי יסוד שגובשו בדבר על ידי השופט מ' שמגר (כתוארו דאז) בבג"צ 600/75 קודן נ' שר הביטחון, פ"ד ל(1) 514, בעמ' 516 :

"זאת ועוד, מי שמבקש להביא בפני בית-משפט זה תלונתו על כך שהרשויות האזרחיות או הצבאיות המופקדות על אכיפת החוק אינן מפעילות סמכותן, חייב תחילה להצביע על כך שפנה לרשויות המוסמכות לכך, בהתבססו על אחת מהוראות החוק החלות על הענין וביקש פעולתן וכי הללו מיאנו שלא כדין לפעול בגדר חובותיהן על-פי חוק. לשון אחרת, אף אם הנפגע הוא בעל זכות עמידה בפני בית-משפט זה איננה פתוחה בפניו דרך הפניה הישירה לבית-המשפט הגבוה לצדק (פרט למקרים יוצאים-מן-הכלל שאין ענינם לכאן), אלא אם הקדים ופנה תחילה אל הרשויות המופקדות על הענין נשוא הבקשה, וזאת לא עשה העותר שבפנינו. פעולה מוקדמת כמתואר, היא מאפשרת לבית-משפט זה בין היתר, להסיק, לפחות לכאורה, מה נימוקיה ושיקוליה של הרשות עליה מלינים ואם יש אכן מקום להפעלת סמכויותיו של בית-משפט זה."

מעבר לדרוש יוער, כי אכן, כפי שטוען המשיב 1, העובדה שהיו אחרים שפנו למפקח בעקבות פרסום טיוטת חוזר הביטוח והעלו בפניו טענות והשגות, אינה רלוונטית לעניין דחיית העתירה דנן. שכן, כידוע, פניות שנעשו לרשות המינהלית על-ידי אחרים אינן פוטרות את העותר עצמו מחובתו לפנות בעצמו לרשות המינהלית, כאשר על-פי הפסיקה, עותר אינו יכול להסתמך בעתירה על פניות של אחרים לרשות המינהלית ולתשובות שניתנו להם, וזאת מבלי שפנה בעצמו לרשות.

אשר-על-כן, העתירה נדחית על הסף.

בנסיבות העניין, אין צו להוצאות.

ניתן היום, כ"ג בשבט התש"ע (7.2.2010).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט